

Εναλλασσόμενες ιστορίες μιας και μόνο φωνής

Ένας ήρωας που πρωταγωνιστεί, που παρατηρεί, που μετέχει, που συμμετέχει και που απλώς υπάρχει. Αυτή η φράση θα μπορούσε, ίσως, να συνοψίζει τη μια και μόνη ζωή σε δεκαεφτά επεισόδια του ήρωα στο καινούργιο βιβλίο του Ακρίβου, του οποίου ο τίτλος παραπέμπει σε μια ιεροτελεστία. Πώς θα μπορούσε να ολοκληρωθεί διαφορετικά μια ενηλικίωση;

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ*

» Ο Αντρέας, περί ου ο λόγος, γεννημένος το 1977, διαγράφεται ως ένας χαρακτήρας, ο οποίος, ωστόσο, δοκιμάζεται από τον συγγραφέα σε διάφορες παραλλαγές -και παραλογές- του εαυτού του. Αυτό που επικρατεί, βεβαίως, είναι ο ερωτισμός, είτε ως τελετή απόλαυσης είτε ως μια απλή γενετήσια πράξη.

Τα «επεισόδια» του Αντρέα χωρίζονται σ' αυτά που ζει ο ίδιος, σ' εκείνα που συζητεί, στα άλλα που απλώς παρατηρεί -θαρρείς και δεν υπάρχει- και σ' εκείνα που θέλει ν' αφηγηθεί για να ξεκαθαρίσει τον μέσο και τον έξω μετρά που μπορεί να του 'χει δημιουργήσει η ζωή, καθώς και ο Άλλος - είτε είναι ο πατέρας του, ο παππούς του, οι ασθενείς του -ο ήρωας είναι γιατρός-, οι φίλοι του, οι περαστικοί, ο παιδεραστής. Μοιάζει, πάντως, να περιλαμβάνει την πασίγνωστη φράση του Σαρτρ πως «η κόλαση είναι πάντοτε οι άλλοι» και να επφάνει στα άκρα λαμβάνοντας εν πολλοίς τον ρόλο του δικαστή. Ενός δικαστή που θέλει να πάρει το αίμα του πίσω, λες κι η ζωή του χρωστάει. Του χρωστάει όμως;

Ο Κώστας Ακρίβος στις ιστορίες αυτές επιβεβαιώνει την ικανότητά του να κτίζει έναν σαφή χαρακτήρα, δίχως τη χρήση εξαντλητικών περιγραφών. Με μια γλώσσα που άλλοτε είναι ιδιωματική, άλλοτε εσωστρεφής κι άλλοτε ποιητική, ο συγγραφέας επικυρώνει το βασικό του χαρακτηριστικό: την πλήρη απομάκρυνσή του απ' τα «φιλολογικά» ελληνικά, χωρίς να υποπίπτει σε κάποια ανέξοδη προφορικότητα ή χιλιοειπωμένη αποπνικτική γραφή που δεν αφήνει τον αναγνώστη να συνομιλήσει με το κείμενο.

Στο «Πανδαιμόνιο» (Μεταίχμιο 2007), τον είχαμε συναντήσει σε μια προσπάθεια αφήγησης μιας ιστορίας όπου τα εναλλασσόμενα αφηγηματικά πρόσωπα ήταν το βασικό διακύβευμα στην ολοκλήρωση του μυθιστορήματος. Στις «Τελετές ενηλικίωσης» δοκιμάζει

την ίδια συνταγή, εντούτοις, την εφαρμόζει στο ίδιο πρόσωπο. Κοιτολογεί, ενώ στο «Πανδαιμόνιο» είχε την ιστορία και τα πρόσωπα γύρω της, τώρα έρχεται με το πρόσωπο και τις ιστορίες γύρω του.

Αυτό ακριβώς είναι το στοιχείο που δένει τις ιστορίες μεταξύ τους - κάποτε πολύ υπαινικτικά, ώστε να φαίνεται αυτή η σύνδεση αμύχανη, αδέξια. Αν το καλοσκεφτούμε, η αμύχανια μπορεί να ενταχθεί στον συνολικό άξονα των ιστοριών ως ένας μηχανισμός που θέλει να υποδείξει το αυτονόητο: η ζωή μας είναι ανυπερθέτως ενιαία και συνεχής, χωρίς αυτό να σημαίνει πως δεν μπορεί να χωριστεί

Κώστας Ακρίβος, Τελετές ενηλικίωσης, μια ζωή σε δεκαεφτά επεισόδια, εκδ. Μεταίχμιο 2009, σελ. 198, τιμή 12 ευρώ

σε «επεισόδια», που φαινομενικά δεν συγγενεύουν.

Συναφώς, η διαρκής παλινδρόμηση σε διάφορες φάσεις της ζωής του ήρωα, είναι κι αυτό μια ένδειξη της μοναδικότητας της ζωής. Το γεγονός πως ο Ακρίβος επέλεξε να μη «βάλει τα πράγματα σε μια τάξη», υποδηλώνει πως τα «επεισόδια» μιας ζωής έρχονται και ξανάρονται στο νου μας - πολλές ακούσι και άναρχα.

Μ' αυτό κατά νου, το βιβλίο εντάσσεται σε μια νέα τάση των σύγχρονων πεζογράφων που δημιουργούν διηγήματα κινούμενα γύρω απ' την ίδια θεματική, εγκαταλείποντας, προσώρας ή μόνιμα, τα διαφορετικά μεταξύ τους διηγήματα, γράφοντας, επιπλέον, ενιαία έργα διασπασμένα σε μικρές, αυτόνομες, ιστορίες. Κάτι ανάλογο συναντήσαμε, μεταξύ άλλων, στους «Χάρτες» του Θεόδωρου Γρηγοριάδη (Πατάκης 2007), στον «Μικρό δακτύλιο» του Κώστα Κατσουλάρη (Ελληνικά Γράμματα 2007), στο «Άγριο Βελούδο» της Μαρίας Κουγιουμτζή (Καστανιώτης 2008) και το «Bodyland» της Αργυρώς Μαντόγλου (Κέδρος 2005).

Όπως και να 'χει πάντως, ο Ακρίβος κινείται ομαλά στα όρια της αποφυγής του αναπάντεχου, κάτι που δεν έκανε στο «Πανδαιμόνιο», όπου, επιπλέον, οι ήρωες έμοιαζαν κατασταλαγμένοι. Τώρα, το μοναδικό κατασταλαγμένο στοιχείο είναι η ίδια η ύπαρξη του Αντρέα: μια ύπαρξη που δεν ακροβατεί, η οποία θέλει μόνο να ισορροπήσει σ' έναν κόσμο που δεν επέλεξε. Αυτό κι αν δεν είναι αναπάντεχο!

* Ο Δημήτρης Αθηνάκης είναι μεταφραστής και επιμελητής κειμένων

